

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อทราบถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกยางพาราของเกษตรกรในจังหวัดอุดรดิตถ์ ในส่วนนี้จะได้กล่าวถึงผลงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ลักษณะทั่วไปของพื้นที่ศึกษา
2. โครงการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 (พ.ศ.2547-2549) จังหวัดอุดรดิตถ์
3. แนวคิดเกี่ยวกับการยอมรับ
4. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ
5. เทคโนโลยีการปลูกยางพารา
6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ลักษณะทั่วไปของพื้นที่ศึกษา

จากการศึกษาข้อมูลจังหวัดอุดรดิตถ์ (<http://www.uttaradit.go.th>)(2549) ได้กล่าวถึงจังหวัดอุดรดิตถ์ว่าความหมายคือ เมืองท่าแห่งทิศเหนือ และก่อนจะมาเป็นเมืองท่าสำคัญแต่เดิมอุดรดิตถ์เคยเป็นเมืองในปกครองของ เมืองพิชัย อันเป็นเมืองเก่าแก่ ปรากฏชุมชนอาศัยมาตั้งแต่สมัย ก่อนประวัติศาสตร์ ซึ่งเมืองพิชัยถูกตั้งขึ้นในสมัยอยุธยา ต่อมาในสมัยรัตน โกสินทร์ มีการย้ายเมืองจากเมืองพิชัย มาตั้งใหม่ ที่ตัวจังหวัดอุดรดิตถ์ในปัจจุบัน ต่อมา พ.ศ. 2459 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนคำว่า เมืองเป็น จังหวัด ดังนั้นเมืองอุดรดิตถ์จึงเปลี่ยนเป็นจังหวัดอุดรดิตถ์ตั้งแต่นั้นมา อุดรดิตถ์ แปลว่า ท่าเหนือ (อุดร แปลว่าเหนือ ดิตถ์ แปลว่า ท่า) ในสมัยก่อนพ่อค้าจะนำสินค้าจากหลวงพระบาง น่าน หรือเมืองเหนืออื่น ๆ ไปค้าขายแลกเปลี่ยนกับสินค้าทางใต้ เช่น พืชผล โลหะ นครสวรรค์ อยุธยาฯ กรุงเทพฯ สินค้าจากทางใต้จะนำขึ้นเหนือต้องแวะพักกันตามท่าน้ำจืดเรือของจังหวัดอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์มีพื้นที่

ทั้งหมดประมาณ 7,838.592 ตารางกิโลเมตร (4,889.120 ไร่) ห่างจากกรุงเทพมหานคร (เมืองหลวงของประเทศไทย) โดยทางรถไฟ ประมาณ 485 กิโลเมตร และโดยทางรถยนต์ ประมาณ 491 กิโลเมตร

เนื่องจากจังหวัดอุดรดิตถ์เป็นจังหวัดที่อยู่ในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย มีพื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นทิวเขาชันซ้อนและป่าทึบ จึงทำให้อากาศค่อนข้างร้อนอบอ้าวในฤดูร้อน มีลักษณะภูมิอากาศ แบบฝนเมืองร้อนเฉพาะฤดู โดยมีระยะช่วงฝนสลับกับช่วงอากาศแห้งแล้งแตกต่างกันชัดเจน และเนื่องจากภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาและที่สูง จึงทำให้อากาศร้อนจัดในฤดูร้อน โดยเฉพาะเดือนเมษายน เป็นเดือนที่มีอากาศร้อนที่สุด อุณหภูมิสูงสุดที่เคยตรวจวัดได้สูงถึง 44.5 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2503 จังหวัดอุดรดิตถ์มีผลผลิตสาขาที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจของจังหวัดคือ สาขาการเกษตร รองลงไปคือการอุตสาหกรรม การประมง และการพาณิชย์

พืชเศรษฐกิจของจังหวัดที่สำคัญคือ ยางพาราที่มีการปลูกมากที่สุดในประเทศ นอกจากนี้ยังมีทุเรียน เงาะ มังคุด สับปะรด ลำไย ส่วนพืชไร่ที่เป็นพืชเศรษฐกิจคือ ข้าว อ้อย ข้าวโพด กระเทียม ถั่วต่างๆ และยาสูบ เป็นต้น มีพื้นที่ปลูกอ้อยจำนวนมากเพราะมีโรงงานน้ำตาลถึง 2 แห่ง มีโรงงานผลิตภัณฑ์อาหารกระป๋อง มีการทำอุตสาหกรรมในครัวเรือนหลายอย่างเช่น การทำไม้กวาดตองกง การทอผ้า การจักสานเครื่องใช้ไม้ไผ่ การทำเครื่องปั้นดินเผา การตีเหล็กทำเครื่องใช้เกษตรกรรมและทำมีด เป็นต้น

2. โครงการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่

ระยะที่ 1 (2547 – 2549) จังหวัดอุดรดิตถ์

โครงการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ระยะที่ 1 (2547-2549) มีพื้นฐานมาจากคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเรื่องของโอกาสในการขยายปริมาณการผลิตยางพาราของโลก โดยมีสาระสำคัญดังนี้

โอกาสในการขยายปริมาณการผลิตยางพาราของโลก

1. ในช่วงปี พ.ศ.2539-2545 โลกมีอัตราการขยายตัวการใช้ยางเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.60 ต่อปี ในขณะที่อัตราการขยายตัวของการผลิตขยายตัวเพียงร้อยละ 2.04 ต่อปี สามารถคาดได้ว่าถ้าสถานการณ์ยังเป็นเช่นในปัจจุบัน ในปี พ.ศ.2551 โลกจะขาดยางอย่างน้อย 41,000 ตัน และขาดเพิ่มมากขึ้นในปีต่อไป

2. นับจากปี พ.ศ. 2545 จีนกลั้บกลายเป็นประเทศผู้ใ้ช้ยางมากที่สุดของโลก มีปริมาณการใ้ช้ยางถึง 1.2 ล้านตัน ในจำนวนนี้สามารถผลิตได้เองเพียง 400,000 – 450,000 ตันเท่านั้น จำเป็นต้องนำเข้าไม่น้อยกว่า 750,000 – 800,000 ตัน ส่วนใหญ่ 437,000 ตัน นำเข้าจากไทย (อัตรา การนำเข้าจากไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 6 ต่อปี) เนื่องจากอุตสาหกรรมยางยานยนต์ของจีนมีอัตราเพิ่มขึ้น ร้อยละ 14 ต่อปี คาดว่าในปี พ.ศ. 2550 จีนจะใ้ช้ยางประมาณ 1.72 – 1.80 ล้านตัน และต้องนำเข้า ยางจากไทยไม่น้อยกว่า 700,000 ตันต่อปี หรือเพิ่มจากปัจจุบันประมาณ 250,000-300,000 ตันต่อปี

3. ประเทศอินโดนีเซียในฐานะประเทศผู้ผลิตยางอันดับที่ 2 ของโลก มีอัตราการขยายตัว ของการผลิตยางประมาณร้อยละ 1 – 2 ต่อปี รักษาระดับปริมาณการผลิตที่ 1.5 ล้านตันต่อปีมาโดย ตลอด และมีเป้าหมายการขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันมากกว่ายางพารา ตลาดหลักเป็นตลาดอเมริกา ไม่ใช่ตลาดจีน

4. ประเทศมาเลเซียในฐานะประเทศผู้ผลิตยางอันดับที่ 3 ของโลก ลดการผลิตยาง เฉลี่ย ร้อยละ 23 ต่อปี และมีปริมาณการผลิตประมาณ 600,000 ตันต่อปี และปรับเปลี่ยนเป็นประเทศผู้ นำเข้ายาง โดยเน้นการขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันมากกว่าปลูกยาง เพราะให้ผลตอบแทนสูงกว่า

5. ประเทศเวียดนามในฐานะประเทศผู้ผลิตยางอันดับที่ 4 ของโลก แม้ว่ามีอัตราการ ขยายตัวของผลผลิตร้อยละ 5-6 ต่อปี แต่มีขีดจำกัดเรื่องการขยายพื้นที่ปลูกยางไปแหล่งปลูกยาง ใหม่ทางตอนกลางของประเทศ แต่เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกกาแฟ ดังนั้น ผลผลิตยางของเวียดนามจะเพิ่มจาก 350,000 ตัน เป็น 450,000 ตันเท่านั้น

6. จากสถานการณ์ข้างต้น เห็นได้ว่าประเทศไทยมีศักยภาพในการเพิ่มผลผลิตใ้ตรงกับ ความต้องการของการใ้ช้ยางของโลก โดยเฉพาะตลาดจีนมากกว่าประเทศผู้ผลิตอื่น สำหรับการ ปลูกยางเพิ่มอีก 1 ล้านไร่ในพื้นที่ใหม่ ส่วนยางจะเริ่มใ้ผลผลิตในปี 2554 เป็นต้นไป และจะเพิ่ม ผลผลิตยางประมาณ 220,000 ตันต่อปี ซึ่งยังต่ำกว่าปริมาณที่คาดว่าประเทศจีนจะนำเข้าจากประเทศ ไทย หากรวมตลาดส่งออกหลักอื่นของประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นญี่ปุ่น เกาหลี และมาเลเซีย ที่มี ปริมาณการใ้ช้ยางเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้เป็นตลาดที่ประเทศไทยเป็นผู้ครองตลาดอยู่ การเพิ่ม ผลผลิตครั้งนี้ไม่กระทบต่อภาวะความต้องการใ้ช้ยางของโลกแต่อย่างใด ประเทศไทยยังคงรักษา ระดับปริมาณการผลิตยางที่ 2.8 ล้านตันต่อปี และจะมีเพิ่มส่วนแบ่งตลาดส่งออกยางจากเดิมร้อยละ 34 เป็นร้อยละ 36 ต่อปี เท่านั้น

7. การขยายพื้นที่ปลูกยางในโครงการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ระยะที่ 1 (2547-2549) ไม่ผิดข้อตกลงความร่วมมือด้านยางพาราระหว่างประเทศไทย ประเทศอินโดนีเซีย และประเทศมาเลเซีย เนื่องจากตามข้อตกลง Bali Declarations 2001 ที่มีข้อกำหนดให้ลดปริมาณการผลิตลงร้อยละ 4 ต่อปี ในระหว่างปี พ.ศ.2545-2546 และลดปริมาณการส่งออกลงร้อยละ 10 ต่อปี ในปี พ.ศ.2545 แต่โครงการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ระยะที่ 1 (2547-2549) จะให้ผลผลิตในปี 2554

จึงเกิดเป็นมติคณะรัฐมนตรีในวาระประชุมอย่างเป็นทางการ(นอกสถานที่)ครั้งที่3 เมื่อ 26 พฤษภาคม 2546 มีที่จังหวัดภูเก็ต ให้ความเห็นชอบในสาระสำคัญดังนี้

ให้มีการขยายพื้นที่ปลูกยางพารา โดยที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นผู้รับผิดชอบในการกำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกยาง โดยคำนึงถึงการกำหนดพื้นที่ทางการเกษตร และผลิตภาพการผลิตเป็นหลัก ดำเนินโครงการฯ ระยะที่ 1 (ปี 2547-2549) พื้นที่ 1,000,000 ไร่ (พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 700,000 ไร่ และภาคเหนือ 300,000 ไร่) โดยคำนึงถึงการรักษาเสถียรภาพราคาภายในตลาด กำหนดให้มีการอนุมัติใช้เงิน (คชก.) ปลอดดอกเบี้ยวงเงิน 1,440 ล้านบาท ดำเนินการผลิตพันธุ์ยาง จำนวน 90 ล้านต้น ให้สกย.ใช้เงิน Cess (รายได้จากการส่งออก) ชำระคืน คชก.ภายในระยะเวลา 10 ปีนับจากวันได้ผลผลิต และกำหนดให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ จัดสรรเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ วงเงิน 5,360 ล้านบาท เพื่อเป็นสินเชื่อในการทำสวนยาง โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบหน้าที่ต่างๆดังนี้

กำหนดให้กรมวิชาการเกษตร รับผิดชอบ ในการผลิตต้นยางชำถุงของโครงการฯ และทำ

หน้าที่สนับสนุนด้านวิชาการและกรมส่งเสริมการเกษตร ร่วมกับ สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางรับสมัครและตรวจสอบความพร้อมของพื้นที่ โดยที่ สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ร่วมกับ กรมวิชาการเกษตร กำหนดแผนตรวจรับและส่งมอบพันธุ์ยาง ณ จุดกระจายพันธุ์รับพันธุ์จากศูนย์กระจายพันธุ์แจกจ่ายให้เกษตรกร ฝึกอบรม ควบคุม ตรวจสอบและประเมินผล การปลูกยาง และกำหนดให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ทำหน้าที่กำหนดการจ่ายสินเชื่อ

การผลิตยางชำถุงให้เกษตรกร

กรมวิชาการเกษตร ได้จ้างบริษัท เจริญโภคภัณฑ์เมล็ดพันธุ์ จำกัด ผลิตต้นยางชำถุง 90 ล้าน ต้น ปี 47 48 และ 49 จำนวน 18 27 และ 45 ล้านต้นตามลำดับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สำหรับผลผลิตยางของประเทศที่เพิ่มขึ้นจากการปลูกยางใน โครงการปลูกยางพาราเพื่อ ยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ระยะที่ 1 (2547-2549) จะ สามารถเพิ่มผลผลิต 220, 000 ตัน/ปี (นับจากปี 2554 เป็นต้นไป) คิดเป็นมูลค่ายาง 7,700 ล้านบาท ต่อปี ซึ่งหากนำยางทั้งหมดไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ส่งออกแล้วจะมีรายได้ส่งออก 38,000 ล้านบาท
2. รัฐบาลจะมีรายได้จากเงิน Cess (รายได้ส่งออก) ประมาณปี ละ 198 – 308 ล้านบาท (อัตรา 0.90 – 1.40 บาท/กิโลกรัม)
3. มีส่วนช่วยฟื้นฟูสภาพป่าไม้ที่เสื่อมโทรมให้กลับมาอุดมสมบูรณ์ ทำให้สภาพแวดล้อมดี ขึ้น พิสูจน์ได้จากผลจากการปลูกยางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในพื้นที่ที่ปลูกยางมีปริมาณน้ำฝน เพิ่มขึ้นจากเดิม 150 – 200 มิลลิเมตรต่อปี และมีการกระจายของฝนที่ดีขึ้น
4. เป็นการสร้างงานในพื้นที่ ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยเป็นรายได้ที่สม่ำเสมอทั้ง ปีและลดการเคลื่อนย้ายแรงงานจากชนบทเข้าสู่เมือง

การตรวจสอบขั้นตอนการผลิตยางชำถุงและความถูกต้องของพันธุ์ยาง

1. การตรวจสอบความถูกต้องของพันธุ์ในแปลงกิ่งตายาง การตรวจสอบคุณภาพต้นกล้ายาง
2. การตรวจสอบความสมบูรณ์ของต้นตอตายาง
3. การตรวจสอบคุณภาพของยางชำถุงตามมาตรฐานที่กำหนด
4. การตรวจสอบความถูกต้องของพันธุ์ยาง

โครงการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 (2547 – 48) มีพื้นที่ปลูกในจังหวัดอุดรธาตุดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 พื้นที่ปลูกยางพาราของจังหวัดอุดรธาตุดีปี 2547/2548

อำเภอ	ปี 2547		ปี 2548	
	เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ปลูก (ไร่)
เมืองอุดรธาตุดี	-	-	18	158
ตรอน	-	-	4	39
พิชัย	-	-	17	164
ทองแสนขัน	-	-	37	299
ท่าปลา	-	-	5	48
น้ำปาด	9	65	9	68
พากทำ	8	71	16	106
บ้านโคก	30	282	21	194
รวม	47	418	127	1,076

ที่มา : ศูนย์ปฏิบัติการสงเคราะห์สวนยาง จังหวัดอุดรธาตุดี

หลักเกณฑ์การเข้าร่วมโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 (2547-2549)

- คุณสมบัติของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ ต้องเป็นบุคคลธรรมดา สัญชาติไทย มีที่ดินเป็นของตนเองหรือเป็นที่ดินที่รัฐจัดสรรให้หรือที่ดินที่เช่าจากรัฐไม่น้อยกว่า 7 ไร่ (กรณีเกษตรกรมีที่ดินไม่ถึง 7 ไร่ให้เสนองกรมวิชาเกษตรพิจารณาความเหมาะสมเป็นรายๆไป) และมีหลักฐานแสดงการครอบครองหรือแสดงกรรมสิทธิ์หรือเอกสารสิทธิ์หรือสัญญาเช่า ซึ่งทางราชการออกให้
- พื้นที่ปลูกยางพาราแต่ละรายต้องอยู่ในเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกยางและอยู่ในเขตเป้าหมายที่กรมวิชาการเกษตรกำหนด โดยที่มีเงื่อนไขว่า พื้นที่ปลูกยางพาราใน 30 ตารางกิโลเมตรควรมีพื้นที่ปลูกยางรวมของเกษตรกรรายอื่น(เป็นผู้เข้าร่วมโครงการฯเช่นกัน)

หลักเกณฑ์ในการให้ความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐบาล

เกษตรกรที่ร่วมโครงการฯ จะได้รับความช่วยเหลือดังนี้

1. เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ จะได้รับความช่วยเหลือค่าพันธุ์ยางเป็นต้นยางชำถุง 90 ต้น/ไร่ ต้นละ 16 บาท เป็นเงิน 1,440 บาท/ไร่ โดยกรมวิชาการเกษตรเป็นผู้จัดสรรให้ สำหรับการส่งมอบและการรับมอบต้นยางชำถุงข้างต้นให้เป็นไปตามแผนการกระจายต้นยางที่กรมวิชาการเกษตร และสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางกำหนด โดยที่สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเป็นผู้กระจายและแจกจ่ายต้นยางชำถุงแก่เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ
2. เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ จะได้รับจัดสรรสินเชื่อ(เงินกู้)ดอกเบี้ยต่ำจาก ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ เป็นค่าวัสดุและค่าแรงงานในการทำสวนยางเป็นเงิน 5,360 บาท/ไร่ แบ่งจ่ายเป็นงวด ในระยะเวลา 6 ปี ตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเป็นผู้กำหนด
3. สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จะเป็นหน่วยงานหลักในการให้คำแนะนำวิชาการยาง การถ่ายทอดเทคโนโลยีการปลูกยางพารา และการดูแลรักษาสวนยาง ตลอดจนระยะเวลาเข้าร่วมโครงการฯ โดยมีกรมวิชาการเกษตร เป็นหน่วยงานสนับสนุนทางวิชาการ และกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยงานช่วยเหลือด้านการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร โดยที่สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นผู้ร่วมให้การสนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาด้านการผลิต แปรรูป และการตลาด

ขั้นตอนการปฏิบัติงานโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่

1. เกษตรกรยื่นใบสมัครพร้อมบัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรอื่นที่ทางราชการออกให้ พร้อมสำเนาหลักฐานที่ดินต่อเจ้าหน้าที่สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมส่งเสริมสหกรณ์
2. หน่วยงานที่รับสมัครตามข้อที่ 1 รวบรวมใบสมัครนำส่งไปรวมกันที่สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง
3. สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง รวบรวมใบสมัครที่ลงข้อมูลแล้ว นำส่งคณะกรรมการตรวจสอบและรับรองความถูกต้องของหลักฐานที่ดินแล้วส่งคืน สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง

4. สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง รับใบสมัครที่ได้รับการรับรองความถูกต้องของหลักฐานที่ดินแล้ว สรุปแยกเป็นรายตำบลแจ้งกรมวิชาการเกษตรเพื่อนำไปจัดกลุ่มพื้นที่เหมาะสมที่จะปลูกยาง 30 ตารางกิโลเมตร เนื้อที่ 5,000 ไร่ ตามหลักเกณฑ์ที่มีการกำหนดจากกรมวิชาการเกษตร

5. กรมวิชาการเกษตรจัดกลุ่มเรียบร้อยแล้ว แจ้งให้สทกย. ทราบเพื่อสทกย. ส่งรายชื่อของเกษตรกรพร้อมใบสมัคร(เฉพาะที่อยู่ในพื้นที่ที่ กรมวิชาการเกษตรกำหนด) ให้กรมวิชาการเกษตร

6. กรมวิชาการเกษตรดำเนินการตรวจสอบพิกัดและความเหมาะสมพื้นที่ปลูกยาง สรุปเสนอคณะกรรมการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ

7. คณะกรรมการพิจารณาคัดเลือก และจัดเกษตรกรเข้าร่วมโครงการตามเป้าหมายที่กำหนดเสนอกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อนุมัติ

8. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศรายชื่อผู้เข้าร่วมโครงการภายในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2546

9. สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จัดปฐมนิเทศชี้แจงและฝึกอบรมข้อปฏิบัติของโครงการและการปลูกยางให้ผู้เข้าร่วมโครงการพร้อมมอบประกาศนียบัตรและหนังสือประจำตัวให้ผู้เข้าร่วมโครงการ

10. เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการนำหนังสือประจำตัวและประกาศนียบัตร ไปยื่นขอกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์

11. สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จัดกลุ่มเกษตรกรเป็นกลุ่มย่อยเพื่อมอบหมายให้พนักงานของ สทกย. รับผิดชอบดูแล และนัดประชุมกลุ่มครั้งแรกเพื่อชี้แจงงานเตรียมดิน และขุดหลุมปลูกยางตามระยะปลูกที่กำหนด และนัดหมายเพื่อตรวจสอบงานเตรียมดิน และขุดหลุมเพื่อตรวจสอบว่าเนื้อที่ปลูกยางเป็นไปตามที่ได้รับอนุมัติหรือไม่

12. สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง นัดหมายเกษตรกรที่เตรียมดินขุดเรียบร้อยแล้ว ให้ไปรับยางชำถุงตามจุดนัดที่กรมวิชาการเกษตรกำหนด

13. เมื่อปลูกยางแล้ว สทกย. ร่วมกับ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ออกชี้แจงงาน และตรวจสอบเป็นงวดๆ ระยะเวลา 6 ปี เมื่อเกษตรกรปฏิบัติงานแล้วเสร็จแต่ละงวดจะไปรับเงินกู้จาก ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งแบ่งจ่ายเป็นงวดตามที่สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางกำหนด

หลักการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน

หลักการจัดการสวนยางตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตรมีหลักการดังนี้

1. มีที่ดินเป็นของตนเองหรือที่ดินที่รัฐบาลจัดสรรให้หรือที่ดินที่เช่าจากรัฐ และมีหลักฐานแสดงการครอบครองหรือแสดงกรรมสิทธิ์หรือเอกสารสิทธิ์หรือสัญญาซึ่งทางราชการออกให้
2. ใช้แรงงานในครัวเรือนหรือแรงงานท้องถิ่นเป็นหลัก
3. พันธุ์ยางที่ใช้เป็นไปตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร
4. ใช้ปุ๋ยตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร
5. ปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางกำหนด
6. มีแผนป้องกันการชะล้างของหน้าดิน เช่น การปลูกแนวระดับและทำขั้นบันได การปลูกพืชคลุมดิน เป็นต้น
7. มีการทำแนวป้องกันไฟในฤดูแล้ง
8. ไม่ตัดต้นไม้หรือพืชธรรมชาติในบริเวณสองฝั่งลำธารข้างละไม่น้อยกว่า 3 เมตร สำหรับลำธารที่มีน้ำไหลตลอด และไม่น้อยกว่า 1 เมตร สำหรับบริเวณที่มีน้ำไหลในช่วงฤดูฝน
9. คูแฉกพื้นที่ป่าไม้ที่มีคุณค่า สูงด้านการอนุรักษ์ โดยไม่เข้าไปรบกวนทำลาย
10. กรีดยางเมื่อต้นยางได้ขนาดและปฏิบัติตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร

3. แนวคิดเกี่ยวกับการยอมรับ

จากการรายงานของ Mosher (1986) อ้างโดยแสงอรุณ (2537) ได้ให้ความหมายของการยอมรับ (Farmers' Adoption) ว่า "เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นโดยที่เกษตรกรได้รับรู้และพิจารณาและในที่สุดจะปฏิบัติหรือยอมรับนวัตกรรมนั้น" และชไมพร (2540) ได้สรุปว่า การยอมรับเป็นพฤติกรรมของบุคคลในการรับเอาสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ตนเห็นว่าดีกว่าทั้งในรูปธรรมและนามธรรมไปปฏิบัติด้วยความเต็มใจ มีความพึงพอใจ และเชื่อถือ และการยอมรับจะเกิดขึ้นได้โดยผ่านขั้นตอนการเรียนรู้และทดลองปฏิบัติ ซึ่ง Roger (1971) อ้างโดยบุญธรรม (2536) กล่าวว่า กระบวนการยอมรับมี 5 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นรู้ (Awareness Stage) ขั้นนี้เป็นขั้นแรกที่บุคคลเริ่มแรกที่บุคคลเริ่มเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องใหม่หรือความคิดใหม่แต่ขาดรายละเอียด คือ รู้ว่าเรื่องนี้เกิดขึ้นแล้วทำได้แล้ว แต่เป็นเรื่องใหม่สำหรับตนเพราะไม่เคยได้ยินหรือเคยเห็นมาก่อน การรับรู้จะเกิดขึ้นโดยบังเอิญด้วยการพบเห็นด้วยตนเองหรือโดยการเผยแพร่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเอกชน ขั้นนี้นับว่าเป็นขั้นสำคัญเพราะเป็นขั้นแรกที่บุคคล เริ่มสัมผัสหรือรับรู้เกี่ยวกับแนวความคิดใหม่ๆหรือสิ่งใหม่ๆ ต้องมีการจับจุดหรือกระตุ้นให้เกิดความสนใจ อันจะนำไปสู่ขั้นสุดท้าย คือ การยอมรับหรือปฏิเสธ

2. **ขั้นสนใจ (Interest Stage)** ถ้าในขั้นแรกบุคคลเพียงแต่รับรู้ในแนวคิดใหม่ แต่ไม่สนใจ หรือไม่ถูกกระตุ้นให้เกิดความสนใจ ขั้นที่ 2 และขั้นต่อไปก็จะถูกทอดทิ้งไป คือ ไม่เกิดขึ้น ขั้นของความสนใจนี้บุคคลมีความสนใจในแนวคิดใหม่ จึงพยายามเฝ้าหาความรู้ในรายละเอียดในขั้นแรกหรือขั้นเริ่มรู้นั้น บุคคลจะได้ฟัง หรืออ่านเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดใหม่ หากเขาไม่สนใจก็รู้สึกเฉยๆ แต่ถ้าเขาเกิดความสนใจเขาก็พยายามติดต่อผู้รู้หรือสอบถามผู้รู้ ในรายละเอียดและปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับแนวความคิดนั้นๆ จุดสำคัญของขั้นนี้ คือ เขาจะไปหาความรู้เพิ่มเติมจากใคร หรือแหล่งความรู้ใด จะได้รายละเอียดหรือคำอธิบายชัดเจนหรือไม่ เป็นเรื่องที่ควรพิจารณา หากเขาได้รายละเอียดมาไม่ดีก็จะนำไปสู่ความล้มเหลวในขั้นที่ 3

3. **ขั้นไตร่ตรองหรือขั้นประเมิน (Evaluation Stage)** ในขั้นนี้บุคคลศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับแนวความคิดใหม่ แล้วเปรียบเทียบกับงานที่ทำอยู่ในปัจจุบัน ว่าถ้ารับเอาแนวความคิดใหม่มาปฏิบัติจะเกิดผลดีหรือไม่อย่างไรบ้าง ในขณะนี้และในอนาคตควรหรือไม่ที่จะทดลองดูก่อน ถ้าเขาตั้งใจไตร่ตรองดูแล้วรู้สึกว่าการดีจะมีมากกว่าผลเสีย เขาก็จะต้องตัดสินใจทดลองดูเพื่อให้เกิดความแน่ใจก่อนที่จะรับไปปฏิบัติจริงๆ ในขั้นนี้เขาต้องการคำปรึกษาหารือจากผู้รู้หรือเพื่อนบ้านที่คุ้นเคย หรือมีประสบการณ์ เพื่อให้ความแน่ใจว่าเขาคิดถูกต้องและตัดสินใจถูกแล้วที่ควรทดลองดูเพื่อให้รู้แจ้งเห็นจริง

4. **ขั้นลองทำ (Trial Stage)** ขั้นนี้เป็นขั้นที่บุคคลทดลองทำตามแนวความคิดใหม่ โดยทำการทดลองแต่เพียงเล็กน้อย เพื่อดูว่าเข้ากันหรือไม่กับสภาวะการณ์ในปัจจุบัน และผลจะออกมาตามที่คาดคิดไว้หรือไม่ ปรากฏว่าคนส่วนมากมักไม่ยอมรับแนวความคิดใหม่ นอกจากนั้นจะได้ทำการทดลองดูก่อนจนเป็นที่แน่ใจ ฉะนั้นจึงเห็นได้ว่าขั้นนี้จึงเป็นขั้นสำคัญที่จะนำไปสู่ขั้นสุดท้ายคือการยอมรับไปปฏิบัติ

5. **ขั้นยอมรับหรือนำไปใช้ (Adoption Stage)** ขั้นนำไปปฏิบัติหรือขั้นยอมรับ เป็นขั้นที่บุคคลตัดสินใจรับแนวความคิดใหม่ไปปฏิบัติ หลังจากที่ได้ทดลองปฏิบัติดูและทราบผลเป็นที่พอใจแล้ว จุดสำคัญของขั้นนี้เป็นการพิจารณาผลจากการทดลองในขั้นที่ 4 และตัดสินใจแน่วแน่ที่จะปฏิบัติต่อไปเต็มรูปแบบตามแนวความคิดใหม่

ดิเรก (2527: 57) กล่าวถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีว่า ในการทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกษตรกรนำเทคโนโลยีไปใช้นั้น มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีอยู่หลายประการ คือ

1. ปัจจัยที่เป็นเงื่อนไข หรือสภาวะการณ์โดยทั่วไป
 - 1.1. สภาวะทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม รวมทั้งสภาพทางภูมิศาสตร์

- 1.2. สมรรถภาพในการดำเนินงานของสถาบันที่เกี่ยวข้อง
2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรง
 - 2.1 บุคคลเป้าหมาย พื้นฐานของเกษตรกรเป็นส่วนที่สำคัญ ซึ่งได้แก่
 - 2.1.1. พื้นฐานทางสังคม
 - 2.1.2. พื้นฐานทางเศรษฐกิจ
 - 2.1.3. พื้นฐานในการติดต่อสื่อสารของเกษตรกร ประสิทธิภาพในการรับข่าวสาร
 - 2.1.4. พื้นฐานในเรื่องอื่นๆ เกษตรกรที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความพร้อมทางด้านจิตใจ มีทัศนคติที่ดีต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร มีทัศนคติที่ดีต่อเทคโนโลยี
 - 2.2. ปัจจัยที่เนื่องมาจากเทคโนโลยี
 - 2.2.1. ต้นทุน และกำไร ถ้าเทคโนโลยีลงทุนน้อยที่สุด กำไรมากที่สุด การยอมรับสูงกว่า เร็วกว่า
 - 2.2.2. ความสอดคล้อง และเหมาะสมกับสิ่งที่อยู่ในชุมชน ไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียม ประเพณีและความเชื่อของคนในชุมชน และต้องสอดคล้องกับลักษณะทางกายภาพของชุมชน เช่นภูมิอากาศ
 - 2.2.3. สามารถปฏิบัติได้ และเข้าใจง่าย ไม่ยุ่งยากสลับซับซ้อน ไม่มีกฎเกณฑ์ที่ยุ่งยากเกินไป
 - 2.2.4. สามารถเห็นว่าปฏิบัติได้ผลมาแล้ว
 - 2.2.5. สามารถแบ่งแยกเป็นขั้นตอนเป็นเรื่องๆ ได้
 - 2.2.6. ใช้เวลาน้อย หรือประหยัดเวลา
 - 2.2.7. เป็นการตัดสินใจของกลุ่ม เคารพมติของคนหมู่มาก
3. ปัจจัยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเอง สิ่งสำคัญที่สุดในการที่จะนำการเปลี่ยนแปลงที่บังเกิดผลนั้น เจ้าหน้าที่จะมีอุดมการณ์ในการทำงานเพื่อรับใช้มวลชนในอันที่จะทำให้เกษตรกรส่วนรวมมีภาระการเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะต้องสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจรวมทั้งการเป็นผู้ที่ยอมรับของเกษตรกรอยู่แล้ว

พงษ์ศักดิ์ (2525) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับสิ่งปฏิบัติใหม่ๆ ในการดำเนินการเกษตรที่สูงของชาวเขาเผ่าม้งในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่ามีปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องคือ

1. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ คือทุนในการดำเนินงานของเกษตรกร สันเชื่อในการกู้เงินทางการเกษตรและภาระหนี้สินของเกษตรกรชาวเขาที่มีความสัมพันธ์ต่อการยอมรับสิ่งปฏิบัติใหม่ๆ ในการดำเนินการเกษตรที่สูง สำหรับปัจจัยด้านการถือครองที่ดินและฐานะทางเศรษฐกิจไม่มีผลยอมรับสิ่งปฏิบัติใหม่ๆ ในการดำเนินการทางการเกษตร

2.ปัจจัยทางสังคม คือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนจะเป็นตัวกำหนดให้เกษตรกรยอมรับสิ่งปฏิบัติใหม่ๆ ในการดำเนินการเกษตรแตกต่างกันออกไป ปัจจัยด้านอายุ ระดับ การศึกษา แรงงานในครัวเรือนของเกษตรกรชาวเขาเผ่าม้งไม่มีความแตกต่างในการยอมรับสิ่งใหม่ๆในการดำเนินการเกษตร

4.แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติ

จากการศึกษารายงานของพิมพ์พรรณ(2537) ได้ให้ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติใน 4 ลักษณะดังนี้คือ 1. การปฏิบัติ หรือ พฤติกรรมที่แสดงออกจะเป็นไปตามทักษะและความรู้ที่บุคคลนั้นมีอยู่ โดยมีทักษะเป็นตัวกลางระหว่างความรู้ และการปฏิบัติ คือ ทักษะจะเกิดจากความรู้ที่มีอยู่ และการปฏิบัติจะแสดงออกมาจากทักษะนั้นๆ 2. การปฏิบัติ หรือ พฤติกรรมที่เกิดจากความรู้ และทักษะมีความสัมพันธ์กัน ก่อให้เกิดการปฏิบัติ หรือพฤติกรรม 3.ความรู้ และทักษะต่างกันทำให้เกิดการปฏิบัติได้ โดยที่ความรู้และทักษะไม่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กัน และ 4. ความรู้มีผลต่อการปฏิบัติทั้งทางตรง และทางอ้อม เช่นบุคคลมีความรู้ และได้ปฏิบัติตามความรู้ นั้น หรือความรู้มีผลต่อทักษะคืออยู่แล้ว การปฏิบัติที่เกิดขึ้นจะเป็นไปตามทักษะนั้น นอกจากนีสุภรชต์(2538) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อทักษะของเกษตรกรผู้ปลูกส้มเขียวหวานเกี่ยวกับการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช โดยใช้สารเคมีในอำเภอทอง จังหวัดแพร่ พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกส้มเขียวหวานมีทักษะเห็นด้วยเกี่ยวกับการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช โดยการใช้สารเคมีให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ และประสบการณ์ในการปลูก และความรู้ความเข้าใจในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชมีความสัมพันธ์กับทักษะของเกษตรกรเกี่ยวกับการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช โดยการใช้สารเคมี

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้

ความรู้หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ และกฎโครงสร้างที่เกิดจากการศึกษา หรือการค้นหา หรือเป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ บุคคล สิ่งของ ซึ่งได้จากการสังเกต ประสบการณ์ การรายงาน การรับรู้เหล่านี้ต้องชัดเจนและอาศัยเวลา (The Lexicon Webster Dictionary, 1977:531) โดยที่ Wentling and Narinchai (1993 : 25-27) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า เป็นการรับรู้ เข้าใจ แยกแยะได้ (analysis) วิเคราะห์ได้(synthesis) และประเมินได้ในใจ (vicarious evaluation) ดังนั้นจะมีความรู้ได้ก็ต้องรับรู้ ใคร่ครวญจนเข้าใจ และประเมินได้ว่าสิ่งใดเหมาะสม แต่ยังไม่เคยลงมือปฏิบัติ ส่วนประเภทเพ็ญ (2520 : 10) กล่าวว่า ความรู้เป็นพฤติกรรมขั้นต้นของผู้เรียนเพียงแต่จำแนกได้อาจโดยการฝึกหรือการมองเห็น ได้ยิน ได้จำ ความรู้ขั้นนี้ได้แก่

ความรู้เกี่ยวกับ ความหมายทฤษฎี โครงสร้าง และวิธีแก้ปัญหาคณิตศาสตร์(2542 : 35-36) ได้กล่าวถึงความรู้ไว้ว่า ความรู้หมายถึงการได้รับข้อมูลเกี่ยวกับข้อเท็จจริง รูปแบบ วิธีการ กฎเกณฑ์ แนวปฏิบัติ สิ่งของ เหตุการณ์ หรือบุคคล ซึ่งได้จากการสังเกต ประสบการณ์หรือจากสื่อต่างๆ ประกอบกัน ความรู้จึงเป็นความสามารถในการใช้ข้อเท็จจริง(Facts) หรือความคิด(Idea)ความหยั่งรู้หยั่งเห็น(Insight)หรือสามารถเชื่อมโยงความคิดเข้ากับเหตุการณ์ ความรู้ทำให้ผู้เรียนได้รู้ถึงความสามารถในการจำและระลึกถึงเหตุการณ์และประสบการณ์ที่เคยพบมาแล้ว แบ่งได้ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหา
2. ความรู้เกี่ยวกับวิธีและการดำเนินการที่เกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
3. ความรู้เกี่ยวกับการรวบรวมแนวความคิดและโครงสร้าง

กิตติมา(2520 : 89-32) ได้กล่าวถึง แหล่งที่มาของความรู้ว่ามาจาก 5 แหล่งด้วยกันคือ

1. Reveal Knowledge เป็นความรู้ที่พระเจ้าเป็นผู้ให้และเป็นความรู้มตะ เชื่อว่าความรู้ประเภทนี้จะทำให้คนเป็นปราชญ์ได้ ได้แก่ ความรู้ที่ได้จากคำสอนของศาสนาต่างๆ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นจริง เพราะเกิดจากความเชื่อ ใครจะคัดค้านแก้ไขไม่ได้
2. Authoritative Knowledge เป็นความรู้ที่ได้มาจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละเรื่อง เช่น หนังสือพจนานุกรม หรือการวิจัย เป็นต้น
3. Intuitive Knowledge เป็นความรู้ที่เกิดจากการหยั่งรู้ขึ้นมาโดยฉับพลัน เป็นความรู้ที่ได้มาด้วยตนเอง ทั้งที่ไม่รู้ว่าได้มาอย่างไร รู้แต่ว่าได้ค้นพบสิ่งที่เรากำลังค้นหาอยู่
4. Rational Knowledge เป็นความรู้ที่เกิดจากการคิดหาเหตุผล ซึ่งแสดงความเป็นจริงอยู่ในตนเอง ปัจจัยที่ทำให้การคิดหาเหตุผลไม่ถูกต้อง คือ ความลำเอียง ความสนใจและความชอบ
5. Empirical Knowledge เป็นความรู้ที่ได้จากประสาทสัมผัส การเห็น การได้ยิน การจับต้อง และการสังเกตระดับความรู้

แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

ทัศนคติ หมายถึง การรับทราบสิ่งใดจิตใจก็ตอบสนอง และให้คุณค่ากับสิ่งเหล่านั้นว่าดี ชอบหรือไม่ดี ไม่ชอบ เพื่อเป็นแนวกำหนดในใจว่า จะมีพฤติกรรมอย่างไรต่อสิ่งนั้น(Wentling and Narinchai ,1993 : 25-27) โดยที่มีรายงานของ Gordon W. Allport อังโดยวารุณี (2530 : 23) ได้ให้ความหมายของทัศนคติไว้ว่า ทัศนคติเป็นสภาวะที่มีก่อนการแสดงออกมาเป็นพฤติกรรม นั่นคือ ทัศนคติเป็นสิ่งที่ช่วยเตรียมให้บุคคลรู้จักการสังเกต และตัดสินใจ ส่วนสูนีย์(2522: 153) กล่าวว่า ทัศนคติเป็นสภาพจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์อันทำให้บุคคลมีท่าทีต่อสิ่งๆหนึ่ง ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง อาจแสดงท่าทีออกมาในทางที่พอใจ เห็นด้วย หรือไม่พอใจ ไม่เห็นด้วย และประภา

เพ็ญ (2520: 9- 10) ได้กล่าวถึงทัศนคติไว้ว่า ทัศนคติเป็นความคิดเห็น ซึ่งมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ เป็นส่วนพร้อมที่จะปฏิบัติเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอกทัศนคติเป็นความพร้อมที่ตอบสนองต่อบุคคล หรือสิ่งของหรือสภาวการณ์ในทางที่ดี หรือไม่ดี ทัศนคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้านคือ

1. ความคิด (Recognition Component) หมายถึง การรับรู้ และวินิจฉัยข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับแสดงออกมาในแนวความคิด ที่ว่าอะไรถูก อะไรผิด อะไรดี อะไรเลว

2. ด้านความรู้สึก (Affective Component) หมายถึง ลักษณะทางอารมณ์ของบุคคลที่สอดคล้องกับความคิดของตน เช่น ถ้าบุคคลมีความคิดที่ดีต่อสิ่งใดจะมีความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งนั้น

3. ด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) หมายถึง ความพร้อมที่จะกระทำเป็นผลเนื่องจากความคิดและความรู้สึก ซึ่งจะออกมาในรูปของการยอมรับ หรือปฏิเสธ ปฏิบัติ หรือไม่ปฏิบัติ

ทัศนคติจะมีบทบาทในการช่วยให้เราปรับปรุงตัวเอง ป้องกันตัวเองให้สามารถแสดงออกถึงค่านิยมต่างๆ และช่วยให้บุคคลเข้าไปในโลกที่รอบตัวเรา ประสบการณ์เดิมของบุคคลช่วยให้เกิดทัศนคติ และเป็นตัวกำหนดทัศนคติของบุคคล ทัศนคติไม่ได้เป็นองค์ประกอบอย่างเดียวที่ทำให้เกิดการปฏิบัติ แต่เป็นสาเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดหรือเป็นที่มาของการปฏิบัติ เช่นเดียวกันการปฏิบัติของบุคคลจะทำให้ทัศนคติเปลี่ยนแปลง หรือเกิดทัศนคติขึ้นใหม่ได้ การปฏิบัติของบุคคลนั้นไม่ได้มีสาเหตุมาจากทัศนคติอย่างเดียว แต่เป็นผลที่เกิดจากวิถีครองชีวิต (Norms) นิสัย (Habits) และสิ่งที่คาดหวังจากผลของการกระทำต่างๆ ด้วย

อรวรรณ (2542 : 25 - 35) ได้กล่าวเกี่ยวกับทัศนคติไว้ว่า ทัศนคติหมายถึงแนวโน้มของคนๆ หนึ่งที่มีต่อสิ่งเร้าหรือเรื่องบางเรื่อง รวมถึงผลรวมของความรู้สึก อคติ ความกลัว ความคิด และความรู้สึกอื่นๆ ที่มีต่อเรื่องต่างๆ และมีความสัมพันธ์กับความเชื่อ (Beliefs) ในเรื่องต่างๆ หรือโลกทรรศน์ที่ปลูกฝังอยู่ก่อนแล้ว (Predispositions) โดยที่ทัศนคติคือความเชื่อที่มีการประเมินค่า (Evaluative Belief) สรุปลักษณะของทัศนคติคือ

1. ทัศนคติ เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ของแต่ละคน มิใช่เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด

2. ทัศนคติเป็นสภาพทางจิตใจที่มีอิทธิพลต่อความคิดและการกระทำของบุคคลเป็นอันมาก

3. ทัศนคติเป็นสภาพทางจิตใจที่มีความถาวรพอสมควร ทั้งนี้เนื่องจากแต่ละบุคคลต่างก็ได้รับประสบการณ์ และผ่านการเรียนรู้มามาก อย่างไรก็ตามทัศนคติก็อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ อันเนื่องมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม

และมีรายงานของสตีล(2525: 30) อ่างโดยราไฟ (2540: 9) ได้อธิบายถึงการเกิดทัศนคติไว้ดังนี้

1. คนเราจะซึมซาบเอาความคิด ปฏิกริยาของผู้ที่อยู่ใกล้ชิด หรือผู้ที่เราเลียนแบบมาเป็นของเราทีละน้อย เช่น เด็กที่เติบโตมาจากครอบครัวนักดนตรีหรือศิลปินก็จะรับเอาความคิดและทัศนคติทางด้านดนตรีหรือศิลปินจากครอบครัว

2. ประสบการณ์ที่เข้มข้น รุนแรงทำให้เกิดทัศนคติได้

3. ประสบการณ์ธรรมดาในชีวิตประจำวัน เช่นการโฆษณาบ่อยๆ การอบรมสั่งสอนของครู

4. คนเราจะเลือก หรือรับทัศนคติบางอย่างเพื่อไปสู่จุดหมายบางอย่าง เช่นต้องการให้เพื่อนๆยอมรับเราเป็นสมาชิกกลุ่ม

การเกิดทัศนคติเป็นผลมาจากประสบการณ์ต่างๆในสังคมหลายประการ การปลูกฝังทัศนคติหรือแหล่งที่ทำให้เกิด ทัศนคติดังนี้ คือ

1. การได้รับประสบการณ์เฉพาะด้าน(Specific Experience) คือบุคคลจะเกิดทัศนคติสิ่งใดได้ เมื่อได้รับประสบการณ์นั้นด้วยตนเอง

2. การติดต่อสื่อความหมายกับผู้อื่น(Communication from Others) ถ้าบุคคลมีการติดต่อสื่อความหมายกับผู้อื่นแล้วได้รับการตอบสนองในทางที่ดีเป็นที่พอใจ ย่อมเกิดทัศนคติทางบวก

3. การเลียนแบบจากตัวแบบจากตัวแบบ(Model) บุคคลจะเกิดทัศนคติได้จากตัวแบบที่ปรากฏให้เห็น และถ้าเกิดทัศนคติทางบวก ก็จะเลียนแบบจากตัวนั้น

4. องค์ประกอบของสถาบัน(Institution Factor) บุคคลเกิดทัศนคติเนื่องมาจากอิทธิพลของสถาบันต่างๆที่เกี่ยวข้องเช่น โรงเรียน และสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนา

การสร้างทัศนคตินั้น เนื่องจากทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้ และการเพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่บุคคล ฉะนั้นเราจึงอาจสร้างทัศนคติที่ต้องการได้ องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการสร้างทัศนคติที่ควรคำนึงถึงนี้คือ วัฒนธรรม ครอบครัว กลุ่มเพื่อน บุคลิกภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติ

Wentling and Narinchai (1993: 25-27) ได้ให้ความหมายของการปฏิบัติ ไว้ดังนี้ การปฏิบัติคือสิ่งที่มนุษย์รับทราบถึงการปฏิบัติของกิจกรรมต่างๆ เช่นการฝึกว่ายน้ำจะต้องเริ่มจากความพยายามเลียนแบบ แล้วควบคุมให้เป็นไปตามแบบที่เห็น ทำให้ถูกต้องให้มากแล้วเชื่อมเข้าด้วยกัน จากนั้นก็ฝึกหัดปฏิบัติได้อย่างเป็นธรรมชาติ ในขณะที่มัลลิกา(2534 : 35) ได้กล่าวว่าการปฏิบัติเป็นการใช้ความสามารถที่แสดงออกทางร่างกาย ซึ่งรวมทั้งการปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่แสดงออก และสังเกตได้ในสถานการณ์หนึ่ง หรืออาจเป็นพฤติกรรมที่ล่าช้า คือ เป็นพฤติกรรมที่บุคคลไม่ได้ปฏิบัติ

ในทันที แต่คาดคะเนว่าจะปฏิบัติในโอกาสต่อไป ส่วนประภาเพ็ญ(2520 : 12-13) กล่าวถึงการปฏิบัติว่า หมายถึงการกระทำหรือพฤติกรรมที่เกี่ยวกับสมอง อารมณ์ ความคิด และความรู้สึก เกี่ยวข้องความต้องการ และความรู้สึกนึกคิดเป็นผลจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า และปฏิกริยาการกระทำหรือพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่สามารถมองเห็น ได้ เมื่อบุคคลได้รับความรู้ ซึ่งอาจจะได้รับมาจากการฟัง การอ่าน หรือการมองเห็น จะทำให้บุคคลพยายามที่จะทำความเข้าใจกับความรู้ นั้นๆ จากนั้นบุคคลจะนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา หรือการวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ ออกเป็นส่วนๆ เพื่อทำความเข้าใจในแต่ละส่วนของสถานการณ์นั้น สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ อย่างแน่ชัดระหว่างส่วนประกอบ แล้วนำเอาส่วนประกอบเหล่านั้นมารวมกันเข้าเป็นส่วนรวมที่มี โครงสร้างแน่ชัด โดยนำเอาความรู้ที่มีอยู่เดิมมารวมกับความรู้ใหม่ที่ได้รับแล้วสร้างเป็นแบบ แผนการปฏิบัติ และสรุป(2532: ไม่ระบุเลขหน้า)อ้างโดยธีรวิทย์ (2547: 12) กล่าวว่า การปฏิบัติ หรือพฤติกรรม ส่วนใหญ่เป็นการแสดงออกของบุคคล โดยมีพื้นฐานมาจากความรู้ และทัศนคติของ บุคคล การที่บุคคลมีพฤติกรรมแตกต่างกันก็เนื่องมาจากการมีความรู้และทัศนคติที่แตกต่างกัน เกิดขึ้นได้เพราะความแตกต่างเนื่องมาจากการเปิดรับสื่อและความแตกต่างในการแปลความสารที่ ตนเองได้รับ จึงก่อให้เกิดประสบการณ์สั่งสมที่แตกต่างกัน อันมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุคคล

5.เทคโนโลยีการปลูกยางพารา

สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (2547: 11-53) ได้กล่าวถึงเทคโนโลยีการปลูกยางพารา ในประเด็นต่างๆดังต่อไปนี้

1.การเลือกพื้นที่

ในการเลือกสภาพพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกยาง ควรมีดังนี้

ควรปลูกบนพื้นที่ราบหรือมีความลาดเอียงไม่เกิน 35 องศา หากมีความลาดเอียงเกิน 15

องศา ต้องทำขั้นบันไดหรือปลูกพืชคลุมดินเพื่อป้องกันการพังทลายของหน้าดิน ซึ่งพื้นที่ที่ดีต้องไม่มี น้ำท่วมขัง การระบายน้ำและการถ่ายเทอากาศได้เป็นอย่างดี ต้องเป็นดินร่วนเหนียวหรือดินร่วนทรายเท่านั้น ควรพิจารณาว่าเป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ หน้าดินลึกไม่น้อยกว่า 1 เมตร และไม่มี ชั้นหินแข็ง หรือหินดินดานและ มีค่าความเป็นกรด-ด่าง อยู่ระหว่าง 4.5-5.5

2.การเตรียมพื้นที่

การเตรียมพื้นที่การปลูกยาง ได้แก่ การทำความสะอาดพื้นที่ การวางแผน การขุดหลุม และ การจัดทำขั้นบันได เป็นต้น

2.1. การวางแนวปลูก มี 2 ลักษณะ คือ วางแนวปลูกในพื้นที่ราบ และวางแนวปลูกในพื้นที่ลาดเท

2.1.1. การวางแนวปลูกในพื้นที่ราบ ปฏิบัติดังนี้

การวางแนวปลูกในพื้นที่ราบเริ่มจากการวางแถวหลัก ห่างจากแนวเขตสวนไม่น้อยกว่า 1.5 เมตร เล็งแนวปลูก โดยกำหนด ให้แถวหลักขวางทางน้ำไหลลดการชะล้าง และพังทลายของดิน และ ควรปลูกให้อยู่ในแนวทิศตะวันออก - ตะวันตก เพราะว่าจะไม่ขวางทิศทางลม

2.1.2. การวางแนวปลูกในพื้นที่ลาดเท ปฏิบัติดังนี้

ในการวางแนวปลูกในพื้นที่ลาดเท การวางแนว ปลูกไม่สามารถใช้วิธีแบบเดียวกับพื้นที่ราบได้ แต่ให้ห่างจากเขตสวนเท่ากันคือไม่น้อยกว่า 1.5 เมตร ที่ลาดเทจะมีการไหลบ่าของน้ำในขณะที่มีฝนตก เป็นผลให้เกิดการชะล้างและพังทลายของหน้าดินจึงควรทำทางระบายน้ำเป็นระยะสลับกันไป ดังนั้น ขึ้นบันไดต่าง ๆ ควรให้มีระยะของขั้นบันไดถี่ๆ เพื่อลดความรุนแรงของกระแสน้ำ

2.2. ระยะปลูก

ระยะปลูกที่เหมาะสมสำหรับเขตปลูกยางใหม่(ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ที่แนะนำมี 2 ระยะ คือ

2.2.1. ที่ราบ ระยะปลูก 3X7 เมตร ได้จำนวนไร่ละ 76 ต้น

2.2.2. ที่ลาดเท ระยะปลูก 3X8 เมตร ได้จำนวนไร่ละ 67 ต้น

2.3. การเตรียมหลุมปลูก

2.3.1. ไถพลิกและไถพรวนอย่างน้อย 2 ครั้ง พร้อมทั้งเก็บตอไม้ เศษไม้ และเศษวัชพืชออกให้หมด

2.3.2. ขุดหลุมขนาด 50 x 50 x 50 เซนติเมตร (กว้างxยาวxลึก) ให้ขุดด้านใดด้านหนึ่งของไม้ กระทบตลอดแนว โดยแยกดิน ที่ขุดเป็น 2 กอง คือ ดินชั้นบน และดินชั้นล่าง ผึ่งแดดไว้ประมาณ 10 วันเพื่อให้ดินแห้ง

2.3.3. ย่อยดินชั้นบนใส่รองก้นหลุม ส่วนดินชั้นล่าง ผสมกับปุ๋ยหิน ฟอสเฟต (0-3-0) หลุมละ 170 กรัม ในแหล่งปลูกยางใหม่ควรใช้ ปุ๋ยอินทรีย์ ต้นละ 5 กก. รองก้นหลุมร่วมกับปุ๋ยหิน ฟอสเฟต

2.3.4. สำหรับการขุดหลุมปลูกในพื้นที่ลาดเท เมื่อปักไม้ชะมบเรียบร้อยแล้ว ควรขุดหลุมเยื้องไปด้านในของพื้นที่ลาดเทเล็กน้อย เมื่อปลูกยางไปแล้วอาจต้องแต่งชานเพิ่มเติม โคนขุดดินบนพื้นที่ลาดเทมากลบด้านนอก เพื่อให้ ต้นยางอยู่กลางขั้นบันไดพอดี

3.การปลูก

3.1.วัสดุปลูก ได้แก่ ดินตอตา ดินยางชำถุง

3.1.1 ดินตอตา หมายถึง ดินกล้ายางที่ได้รับการตัดตาด้วยยางพั้นธุ์ดี แต่ตายังไม่แตกออกมา มีแผ่นดินและตาที่เป็นตุ่มติดอยู่เท่านั้น ขุดถอนแล้วตัดต้นเดิมเหนือแผ่นดินขึ้นไปไม่น้อยกว่า 8 ซม. เพื่อนำไปปลูกในแปลงที่เตรียมพื้นที่ไว้แล้ว

3.1.2 ดินยางชำถุง หมายถึง วัสดุปลูกที่ได้จากการนำเอาดินตอตามาชำในถุง โดยใช้เวลาชำถุง ในถุงประมาณ 2-3 เดือนจนได้ต้นยาง ชำถุงขนาด 1-2 นิ้ว มีสภาพพร้อม ที่จะนำไปปลูกในแปลงได้ ขนาดถุง ที่ใช้ชำ คือ 5 X 15 นิ้ว สีดำเจาะรูขนาด 3 ม.ม. ประมาณ 3 แถว ๆ ละ 5-7 รู

3.2วิธีการปลูก

ให้ปลูกในช่วงต้นฤดูฝน

3.2.1.ปลูกด้วยดินตอตา

ต้องเลือกดินตอตาที่สมบูรณ์ตามดู โดเห็นเด่นชัด และกลบหลุมที่เตรียมไว้แล้วใช้ไม้ปลายแหลมขนาดเล็กกว่าต้นตอเล็กน้อยแทงกลางหลุมให้ ลึกเท่าความยาวของราก แล้วนำดินตอมาปักตามรอยแทงให้แผ่นดินอยู่แนวเหนือ-ใต้และอยู่เหนือพื้นดินประมาณ 1 ซม. ต่อจากนั้นจึงกลบดินจนเสมopakหลุมอัดดินให้แน่น โดยให้ดินบริเวณโคนข้างสูงกว่าเล็กน้อยเพื่อไม่ให้ น้ำขังในหลุม และคลุมโคนต้นด้วยฟางข้าวหรือเศษพืชคลุมหรือเศษวัสดุคลุมดินที่หาง่ายในท้องถิ่น

3.2.2. ปลูกด้วยยางชำถุง

ควรใช้ต้นยางชำถุงขนาด 1-2 นิ้ว ควรเลือกต้นที่สมบูรณ์แข็งแรงปราศจากโรคและแมลง โดยให้รอยต่อระหว่างรากกับตาอยู่ระดับปากหลุม แล้วใช้มีดเลื่อนกันถุงออกประมาณ 1 นิ้ว แล้วกรีดด้านข้างถุงให้ขาดจากกัน แต่ยังไม่ดึงถุงออก นำไปวาง ในหลุม ทอยกลบดินลงหลุม จนเกือบเต็มหลุม แล้วดึงถุงพลาสติกออก อย่าให้ดินในถุงพลาสติกแตกกลบดินจนเสมopakหลุม และอัดดิน ให้แน่นให้โคนต้นยางสูง กว่าเล็กน้อยเพื่อไม่ให้ น้ำขังในหลุม

3.3.3. พันธุ์ยาง

หลักเกณฑ์ในการเลือกพันธุ์ยางมีดังนี้

- 1.เลือกพันธุ์ยางที่มีความต้านทานต่อโรคระบาดในท้องถิ่น
- 2.เลือกพันธุ์ยางควรพิจารณาถึงลักษณะภูมิประเทศ เช่น พื้นที่ที่มีลมแรง เลือกพันธุ์ที่ต้านทานแรงลม ได้ดี
- 3.เลือกพันธุ์ยางให้เหมาะกับสภาพความอุดมสมบูรณ์ของดิน
- 4.พันธุ์ยางที่ใช้ปลูกต้องเหมาะสมกับความลึกของหน้าดิน

5. พันธุ์ยางที่ใช้ปลูกต้องเหมาะสมกับสภาพความลาดชันของพื้นที่
6. พันธุ์ยางที่ใช้ปลูกต้องเหมาะสมกับระยะปลูก

พันธุ์ที่รัฐบาลได้ดำเนินการให้ทางสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางได้แนะนำ และส่งเสริมแจกจ่ายแก่เกษตรกรคือ พันธุ์ RRIM 600

คุณสมบัติของ RRIM 600 มีดังนี้

1. การเจริญเติบโตปานกลางทั้งในระยะก่อนเปิดกรีดและระหว่างกรีด ความสม่ำเสมอของขนาดลำต้นทั้งแปลงปานกลาง ระยะก่อนเปิดกรีดมีการเจริญเติบโตปานกลาง ในระยะ ระหว่างกรีด มีการเจริญเติบโตดี ทรงพุ่มมีขนาดใหญ่
2. เป็นการผสมของพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์คุณภาพดีที่ชื่อ Tjir 1x PB 86
3. แหล่งกำเนิดมาจากมาเลเซีย
4. เปลือกเดิมบางแต่เปลือกงอกใหม่หนาปานกลาง แตกกิ่งช้า กิ่งมีขนาดปานกลางกิ่งกิ่งมาก
5. ผลผลิตสูงมากทั้งในระยะ 2 ปีแรก และปีกรีดต่อมา ในช่วงผลัดใบ ผลผลิตจะลดลง เพียงเล็กน้อย แต่ใน แหล่งปลูกยางใหม่ ผลผลิต จะลดลงมาก
6. อ่อนแอต่อโรคใบร่วงจากไฟทอปโทรา และโรคเส้นดำ
7. ต้านทานลมปานกลาง ปลูกได้ในที่ลาดชัน แต่ไม่แนะนำให้ปลูกในที่ที่มีหน้าดินตื้น และระดับน้ำใต้ดินสูง

3.3 การปลูกพืชแซมยาง

พืชแซมยาง หมายถึง พืชที่ปลูกระหว่างแถวยางในขณะที่ต้นยางมีอายุไม่เกิน 3 ปี ได้แก่ ข้าวไร่ ข้าวโพด สับปะรด ถั่วฝักยาว ถั่วต่าง ๆ ฯลฯ

หลักในการพิจารณาปลูกพืชแซมยางมีดังต่อไปนี้

- 3.3.1. ควรปลูกพืชล้มลุก อายุสั้นที่ตลาดมีความต้องการ
 - 3.3.2. ไม่ควรปลูกหลังจากต้นยางอายุ 3 ปี
 - 3.3.3. การปลูกพืชแซม ควรปลูกห่างจากแถวยางไม่ต่ำกว่า 1 เมตร
 - 3.3.4. ควรมีการใส่ปุ๋ยให้พืชแซมด้วย
 - 3.3.5. การปลูกพืชไร่ต่าง ๆ เป็นพืชแซมยาง ควรปลูกสลับกับพืชตระกูลถั่ว
 - 3.3.6. พืชแซมที่ไม่แนะนำให้ปลูก คือ มันสำปะหลังและละหุ่ง
 - 3.3.7. หลังจากปลูกพืชแซมยาง ให้ปลูกพืชคลุมดินตระกูลถั่วแทนทันที
- พืชแซมที่มีศักยภาพและเกษตรกรนิยมปลูกมีดังนี้ สับปะรด ข้าวโพดฝักอ่อน ถั่วเหลือง

3.4 การปลูกพืชร่วมยาง

พืชร่วมยาง หมายถึง พืชที่ปลูกควบคู่กับการปลูกยาง สามารถเจริญเติบโตกับยางได้โดยไม่ทำให้ผลผลิตยางลดลง

หลักในการพิจารณาการปลูกพืชร่วมยางมีดังต่อไปนี้

3.4.1. คำนึงถึงผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกพืชร่วมยางแต่ละชนิด

3.4.2. เกษตรกรควรคำนึงเกี่ยวกับการปฏิบัติดูแลรักษาพืชร่วมยางที่เลือกปลูก

3.4.3. พืชร่วมยางที่ปลูกต้องไม่กระทบกระเทือนการปฏิบัติงานในสวนยางหรือมีผลต่อการเจริญเติบโตของต้นยาง จนทำให้ผลผลิตจากต้นยางลดลง

พืชร่วมยางที่แนะนำให้ปลูก ได้แก่ พืชสมุนไพร ไม้ดอกสกุลหน้าวัว เฮลิโกเนีย ฯลฯ

3.5. การปลูกไม้กั้นลม

ในสภาพพื้นที่ที่มีลมแรงควรปลูกไม้กั้นลม เพื่อป้องกันภัยจากลมพายุ การปลูกไม้กั้นลมให้ปลูกรอบแนวสวน โดยปลูกห่างจากแนวสวนตามความเหมาะสมแล้วแต่ชนิดพันธุ์ไม้กั้นลมที่ปลูก เพื่อป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับต้นยางพารา ไม้กั้นลมที่นิยมปลูก เช่น ไม้ไผ่รวกเล็ก เป็นต้น

4. การใช้ปุ๋ยในสวนยาง

ปุ๋ยยางพาราก่อนเปิดกรีด ใช้ปุ๋ยสูตร 20-10-12

วิธีการใส่ปุ๋ยยางพาราก่อนเปิดกรีด

1. ใส่แบบหว่าน เหมาะสำหรับพื้นที่ราบ เมื่อหว่านแล้วคราดกลบ
2. ใส่เป็นแถบ เหมาะสำหรับพื้นที่ลาดเล็กน้อย หรือพื้นที่ที่ทำขั้นบันได โดยเขาระ่องใส่ปุ๋ยแล้วกลบ
3. ใส่แบบหลุม เหมาะสำหรับพื้นที่ลาดชัน ใช้ต้นละ 2 หลุม แล้วฝังกลบ

4.1. การผสมปุ๋ยเคมีใช้เอง

นอกจากใช้ปุ๋ยสูตรสำเร็จแล้ว เกษตรกรสามารถผสมปุ๋ยเคมีใช้เอง เพื่อลดค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการใช้ปุ๋ยเคมีสูตรสำเร็จ โคนการนำแม่ปุ๋ยเคมีที่ให้ธาตุอาหารหลักมาผสมใช้เองตามสูตรที่ต้องการ สำหรับแม่ปุ๋ยที่แนะนำให้ใช้เป็นแม่ปุ๋ยที่สะดวกในการจัดซื้อและราคาถูก ได้แก่

4.1.1. ปุ๋ยไดแอมโมเนียมฟอสเฟต (18-46-0)

4.1.2. ปุ๋ยยูเรีย (46-0-0)

4.1.3. ปุ๋ยโพแทสเซียมคลอไรด์ (0-0-60)

4.1.4. ปุ๋ยหมัก

เป็นปุ๋ยอินทรีย์ที่ได้จากการนำเอาเศษพืชและขยะมูลฝอยจากครัวเรือนมาหมักด้วย เชื้อจุลินทรีย์

การปฏิบัติและดูแลกองปุ๋ยหมักมีดังต่อไปนี้

1. หมั่นรดน้ำกองปุ๋ยหมักอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ความชื้นภายในกองปุ๋ยหมักอยู่ในสภาพเหมาะสม คือ ร้อยละ 50-60 (โดยน้ำหนัก) โดยสังเกตจากกองปุ๋ยต้องไม่แห้งหรือแฉะเกินไป เพราะหากแห้งหรือชื้นเกินไปกระบวนการย่อยสลายเกิดได้ช้า
2. หมั่นกลับกองปุ๋ยหมักอย่างสม่ำเสมอ เพื่อระบายอากาศภายในกองปุ๋ยหมัก ไม่ให้เกิดความร้อนและเป็นการคลุกเคล้าวัสดุให้เข้ากันดี ระยะเวลาในการกลับห่างกันครั้งละประมาณ 7-10 วัน

5. การตัดแต่งกิ่ง

การตัดแต่งกิ่งที่ถูกต้องวิธีช่วยให้ต้นยางมีลำต้นกลม ตรง เปลือกบริเวณที่กรีดไม่มีปุ่มปม ง่ายต่อการกรีด ต้นยางเจริญเติบโตได้ดีขึ้นทรงพุ่มสมดุล โปร่ง และป้องกันโรคจากเชื้อรา

ข้อควรปฏิบัติในการตัดแต่งกิ่งมีดังต่อไปนี้

เกษตรกรควรตัดในฤดูฝนไม่ควรตัดแต่งกิ่งในฤดูแล้ง และตัดแต่งกิ่งแขนงในระดับต่ำกว่า 2 เมตร เริ่มตั้งแต่อายุประมาณ 1 ปี โดยที่ในสภาพพื้นที่แห้งแล้ง ควรตัดแต่งกิ่งแขนงในระดับต่ำกว่า 1.7 เมตร ซึ่งควรใช้กรรไกรตัดให้ชิดกับลำต้น ไม่ควรใช้มีดตัดหรือสิบ ไม่ควรโน้มต้นลงมาเพื่อตัดกิ่ง เพราะทำให้เกิดอันตรายต่อต้นยาง เช่น เปลือกแตก น้ำยางไหล หรือต้นหักได้ และต้องมีการใช้สารเคมีจำพวกปูนขาว หรือปูนแดงป้องกันโรคและแมลงที่รบกวนแผลตัดแต่งกิ่งทุกครั้ง

6. การกำจัดวัชพืช

เป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่งในการดูแลยาง เพื่อให้ยางเจริญเติบโตได้ดี ซึ่งมีวิธีกำจัดวัชพืชมุ่งต่อไปนี้

- 6.1. วัชพืชในสวนยางแบ่งออกเป็นวัชพืชทั่วไปและหญ้าคา สามารถกำจัดได้หลายวิธี เช่น การใช้แรงคนถาก การไถพรวน การปลูกพืชคลุมดิน และการใช้สารเคมี
- 6.2. การใช้สารเคมีในการกำจัดวัชพืช อาจก่อให้เกิดมลพิษต่อสภาพแวดล้อม และเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น แต่เกษตรกรมักนิยมใช้ เนื่องจากประหยัดเวลาและแรงงาน

7. การปลูกพืชคลุมดิน

ประโยชน์

- 7.1. ช่วยเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน
- 7.2. ป้องกันการพังทลายของดิน
- 7.3. ควบคุมการเจริญเติบโตของวัชพืช
- 7.4. ลดค่าใช้จ่ายในการปราบวัชพืช

พืชคลุมดินที่เหมาะสมกับการปลูกในสวนยางพาราเขตพื้นที่ปลูกยางใหม่ เป็นพืชตระกูลถั่วชนิด ซีรูลีียม คาโลโปโกเนียม เช่น โตรซิมา เพอราเรียและพันธุ์ที่ทางเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์สวนยางแนะนำให้ใช้มากที่สุดคือ ซีรูลีียม

ซีรูลีียม เป็นพืชคลุมดินลำต้นเถาเลื้อยแข็งแรง เห็นขนไม่ชัดเจนแก่มีรากเป็นปุ่มเล็ก ๆ สีขาวเกือบทุกข้อ ใบมีสีเขียวเข้มเป็นมัน ก่อนข้างหนา คล้ายใบโพธิ์ ดอกช่อเป็นสีม่วง เริ่มสร้างดอกในเดือนธันวาคม ลักษณะฝักแบนค่อนข้างเหลี่ยม ยาวประมาณ 5 ซม. สีน้ำตาลเข้ม มีเมล็ดฝัก 2-9 เมล็ด เมล็ดมีสีเขียวอ่อนจนถึงน้ำตาล ผิวเรียบเป็นมัน ทนต่อสภาพแห้งแล้วได้ดี การเจริญเติบโตในระยะแรกสู้วัชพืชไม่ได้ คลุมดินได้หนาที่บในปีที่ 2 มีจำนวนเมล็ดประมาณ กก.ละ 28,000 เมล็ด

โดยมีวิธีการปลูกดังต่อไปนี้

1. ปลูกแบบหว่าน ห่างจากแถวยาง 2 เมตร เหมาะกับสวน ไร่เดี่ยวและเตรียมพื้นที่อย่างดี
2. ปลูกเป็นแถว ปลูกห่างกัน 2 เมตร 3 แถว เหมาะกับสวนที่ปลูกพืชแซมและสวน
3. ปลูกแบบเป็นหลุม ระยะ 30 X 100 ซม. จำนวน 5 แถว เหมาะกับสวนที่มีวัชพืชขึ้นบ้างแล้วแต่ยังไม่หนาแน่น

8. การป้องกันไฟไหม้ในหน้าแล้ง

ในช่วงฤดูแห้งแล้งเป็นระยะที่ขาดผลัดใบ มีใบยางแห้งและเศษกิ่งไม้แห้ง รวมทั้งเศษวัชพืชแห้งในสวนยางเป็นเชื้อไฟอย่างดี ปัญหาเรื่องไฟไหม้สวนเป็นปัญหาที่สำคัญ หากเกษตรกรไม่มีการป้องกัน อาจก่อให้เกิดความเสียหายได้

โดยมีการเตรียมการป้องกันไฟไหม้สวนยางที่ต้นยางมีขนาดเล็กต่อไปนี้

- 8.1. สวนยางที่ปลูกพืชคลุมดิน ให้แหวกพืชคลุมดินห่างจากแถวยางข้างละไม่น้อยกว่า 1-1.5 เมตร
- 8.2. สวนยางที่ปลูกพืชแซม ให้เก็บเศษซากพืชแซมห่างจากแถวยางข้างละ 1-1.5 เมตร
- 8.3. สวนยางที่ไม่ปลูกพืชคลุมดินและพืชแซม ให้กำจัดวัชพืชในบริเวณแถวยางออกให้หมด ข้างละ 1-1.5 เมตร ก่อนเข้าหน้าแล้ง

8.4.บริเวณรอบแนวเขตสวนยาง ให้ทำแนวกันไฟ โคนการไถหรือชุดถากวัชพืชและเศษซากพืชออกเป็นแนวกว้างไม่ต่ำกว่า 3 เมตร ในกรณีสวนยางขนาดใหญ่ ควรทำแนวกันไฟทุก ๆ 100 เมตร ภายในสวนระหว่างแถว

การเตรียมการป้องกันไฟไหม้สวนยางที่ต้นยางมีขนาดใหญ่

1. เก็บกวาดใบไม้แห้ง เศษวัชพืช รวมกองไว้กึ่งกลางแถว
2. บริเวณรอบแนวเขตสวนยาง ทำแนวป้องกันไฟเป็นแนวกว้างไม่ต่ำกว่า 3 เมตร
3. จัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับดับไฟไว้ให้พร้อม

การแก้ไขสวนที่ถูกไฟไหม้

สวนที่ถูกไฟไหม้ไม่รุนแรง ให้ใช้น้ำปูนขาวทาลำต้น โดยใช้อัตราส่วน ดังนี้

1. ปูนขาว	3	กิโลกรัม
2. เกลือแกง	250	กรัม
3. น้ำ	10	ลิตร

สวนที่ถูกไฟไหม้รุนแรง หากเป็นยางอ่อนอายุ 1 ปีครึ่ง – 2 ปี หลังจากถูกไฟไหม้ให้ตัดลำต้นที่สูงจากพื้นดินประมาณ 1 ฟุต แล้วทาด้วยน้ำปูนขาว เพื่อให้เกิดตายอดใหม่

หากต้นยางในสวนได้รับความเสียหายเป็นจำนวนมากจนไม่อาจรักษาหน้ายางได้เกินร้อยละ 40 ของทั้งสวน ควรรื้อปลูกใหม่

9.การป้องกันโรคและศัตรูที่สำคัญของยางพาราโรคยางพารา

เกิดจากเชื้อสาเหตุ

แบ่งตามลักษณะอาการของโรค ซึ่งทำให้ต้นยางมีอาการผิดปกติ ตามที่ต่างๆส่งผลกระทบต่ออาการเจริญเติบโตของต้นยางได้แก่

โรคใบ และฝัก เช่น โรคใบร่วง และฝักเน่าจาก เชื้อไฟทอปโทรา โรคราแป้ง โรคใบจุด ก้านปลา

โรคลำต้นและกิ่งก้านเช่น โรคเส้นดำ โรคเปลือกเน่า โรคราสีชมพู

โรครากเช่น โรครากขาวโรครากแดงโรครากสีน้ำตาล
เกิดจากสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม เช่น โรคเปลือกแห้ง เกิดจากการกรีด เอน้ำยางมากเกินไป โรคที่ปลายใบเหลือง อาจเกิด จากการขาดธาตุอาหาร

โรคที่สำคัญและพบมากที่สุดได้แก่

โรคเปลือกแห้ง

สาเหตุการเกิดโรค

เกิดจากการกรีดเอาน้ำอย่างมากเกินไป ทำให้เนื้อเยื่อบริเวณเปลือก ที่ถูกกรีดมีธาตุอาหารมาหล่อเลี้ยงไม่เพียงพอจนทำให้เปลือกยางบริเวณนั้นแห้งตาย

ลักษณะอาการของโรคที่เกิด

อาการระยะแรก สังเกตได้จากการ ที่ความเข้มข้นของน้ำยางจางลง หลังการกรีดเปลือกยางจะแห้งเป็นจุด ๆ อยู่ตาม รอยกรีด ระยะต่อมา เปลือกที่ยังไม่ได้กรีดจะแตกแยกเป็นรอย และ ล่อน ออกถ้ากรีดต่อไปเปลือกยางจะแห้งสนิทไม่มีน้ำยางไหลออกมา

การป้องกันรักษา

1. หยุดกรีดยางนั้นประมาณ 6-12 เดือน จึงทำการเปิดกรีด หน้าใหม่ ทางด้าน ตรงข้าม หรือ เปิดกรีดหน้าสูง

2. อย่ากรีดยางหักโหม ควรกรีดยางตามคำแนะนำ

10. การป้องกันกำจัดแมลงและศัตรูยาง

แมลงและสัตว์ต่างๆ ที่ทำความเสียหายให้แก่ ต้นยาง เช่น หนอนทราย ปลวก เพลี้ย และหนู การป้องกันและรักษา

1. เตรียมพื้นที่ปลูกยางให้ปลอดโรคโดยขุดทำลายตออย่างเก่าออก

2. ไม่ควรปลูกพืชอาศัยเชื้อราเป็นพืชร่วมหรือพืชแซมยาง

3. กำจัดวัชพืชและตัดแต่งกิ่งในสวนยาง เพื่อทำลายแหล่งที่อยู่อาศัยของ ศัตรูยาง และทำให้ อากาศถ่ายเทได้สะดวก เป็นการลดความชื้นในสวนยาง

หนอนทราย(Grub of cockchafers)

ลักษณะการทำลาย

หนอนทรายเป็นตัวอ่อนของด้วงชนิดหนึ่ง รูปร่างเหมือนตัวซี (C) ขนาดลำตัวยาวประมาณ 3-5 เซนติเมตร สีขาว หนอนทรายกัดกินรากยาง จนราก ไม่สามารถดูดอาหารเลี้ยงลำต้น ได้ ทำให้พุ่มใบยาง มีสีเหลืองผิดปกติ ต้นยางตาย เป็นหย่อม ๆ พบมากในแปลงต้นกล้ายาง ที่ปลูกในดิน

ทราย

การป้องกันกำจัด

ใช้วิธีเขตกรรม และวิธีกล โดยปลูกพืชล่อแมลง เช่น ตะไคร้ มันเทศ และข้าวโพด รอบต้นกล้าใหม่ที่ปลูกใหม่ แมลงจะออกมาทำลายพืชล่อ หลังจากนั้น ให้ชุดพืชล่อจับแมลงมา ทำลาย หรือใช้สารเคมี เอ็นโดซัลแฟน + บีทีเอ็มซี (4.5 %) ในอัตราไร่ละ 5 กิโลกรัม โรย รอบ ๆ ข้างคันยาง แล้วกลบดิน หรือ ใช้ คลอเดนในอัตรา 40-80 ซีซี ผสมน้ำ 20 ลิตร ราดรอบ ต้นยาง ที่ถูกหนอนทรายกัดกิน และต้นยางข้างเคียงต้นละ 1-2 ลิตร

ปลวก (Termites)

ลักษณะการทำลาย

ปลวกมี 2 ชนิด คือ ชนิดที่กินเนื้อไม้ที่ตายแล้ว ซึ่ง ไม่เป็นอันตรายต่อต้นยาง และ ชนิดกินเนื้อไม้สด ซึ่งจะกัดกินราก และภายในลำต้นจนเป็นโพรง ทำให้พุ่มใบยาง มีสีเหลือง ผิดปกติ ต้นยางเสียหาย ถึงตายได้ การป้องกันกำจัดใช้ สารเคมีคลอเดน ในอัตรา 125-175 กรัม ผสมน้ำ 20 ลิตร ราดรอบต้นยาง ที่ถูกปลวกทำลาย และต้นยางข้างเคียงต้นละ 1-2 ลิตร

การป้องกันกำจัด

ใช้สารเคมีประเภท เอนโดซัลแฟน ราดรอบๆ โคนและเอาดินกลบ

6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จักรพงษ์ (2545) ได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีก๊าซชีวภาพของเกษตรกรรายย่อย ในจังหวัดเชียงใหม่พบว่า อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การเลี้ยงสัตว์ ลินเชื่อ ทักษะคิดที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีก๊าซชีวภาพและสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีก๊าซชีวภาพของเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รายย่อย แต่พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีก๊าซชีวภาพของเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รายย่อย คือการได้รับข่าวสารด้านการเกษตรและการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าสิ่งที่สำคัญอย่างมากในการยอมรับเทคโนโลยีก๊าซชีวภาพคือ ตัวเจ้าหน้าที่ส่งเสริม ซึ่งจะเป็นผู้คอยให้ข้อมูล คำแนะนำต่างๆ ตั้งแต่เริ่มสร้างบ่อก๊าซชีวภาพจนสร้างเสร็จ โดยที่ตัวเกษตรกรเพียงแต่ทำตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่เท่านั้น ทำให้ปัจจัยอื่นๆ ไม่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีก๊าซชีวภาพของเกษตรกร

ละไมพร (2541) ได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการใช้มูลตาข่ายในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชผักของเกษตรกร จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการใช้มูลตาข่ายในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชผักของเกษตรกรคือ ขนาดที่ดิน รายได้นอกภาคเกษตรกรรม การยอมรับในเจ้าหน้าที่ส่งเสริม มีเหตุผลดังนี้

1. ปัจจัยขนาดที่ดิน มีความสัมพันธ์คือ กลุ่มเกษตรกรที่ไม่ยอมรับการใช้มุ้งตาข่ายในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชผักเพราะเคยใช้พื้นที่สำหรับการปลูกผักน้อยกว่ากลุ่มเกษตรกรที่ยอมรับการใช้มุ้งตาข่ายในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชผัก ทั้งนี้เพราะการลงทุนปลูกผักกางมุ้ง ต้องใช้ทุนค่อนข้างสูง หากปลูกในที่ดินไม่มากพอ ผลผลิตที่ได้ก็จะไม่คุ้มทุนที่ได้ลงทุนไป แต่หากปลูกในพื้นที่ที่มากขึ้นเท่าไร โอกาสที่จะได้ผลตอบแทนคืนก็มีสูงตามไปด้วย

2. ปัจจัยรายได้นอกภาคเกษตรกรรม มีความสัมพันธ์คือ กลุ่มเกษตรกรที่ไม่ยอมรับการใช้มุ้งตาข่ายในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชผัก มีรายได้จากนอกภาคเกษตรกรรมสูงกว่ากลุ่มเกษตรกรที่ยอมรับการใช้มุ้งตาข่ายในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชผัก ทั้งนี้เพราะกลุ่มเกษตรกรที่มีรายได้น้อยต้องการรายได้เพิ่ม จึงพยายามที่จะรักษาผลผลิตไว้ให้ได้มากที่สุด

3. ปัจจัยการยอมรับในเจ้าหน้าที่ส่งเสริม มีความสัมพันธ์ดังนี้ ประการแรกคือ ความสม่ำเสมอของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมในการเข้าไปเยี่ยมเยียนเกษตรกร ซึ่งมีผลต่อความมั่นใจของเกษตรกร ประการที่ 2 คือ บทบาทด้านการเผยแพร่ความรู้ด้วยเอกสาร การเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ กลุ่มที่ไม่ยอมรับมุ้งตาข่ายเห็นว่า เอกสารที่เจ้าหน้าที่แจก ดูไม่น่าสนใจ ไม่สามารถนำไปใช้จริง

ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติของเกษตรกร ได้แก่ การเข้ารับการฝึกอบรม การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ และการได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอัญชลี(2548) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยในจังหวัดพม่า เกษตรกรมีความรู้เรื่องระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยในระดับต่ำ เกษตรกรส่วนใหญ่มีปฏิบัติเกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยในระดับสูง การเข้ารับการฝึกอบรม และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าเกษตรกรผู้ปลูกลำไยมีทัศนคติเกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยอยู่ในระดับสูง นอกจากนี้จากการศึกษาของเอกรัตน์(2545) พบว่าประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ แหล่งสินเชื่อทางการเกษตร และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ทางการเกษตรมีความสัมพันธ์กับการยอมรับการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรในจังหวัดสงขลา นอกจากนี้ทรงวุฒิ(2542) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการทำไร่นาสวนผสมของเกษตรกรในอำเภอคอกยสะแก จังหวัดเชียงใหม่พบว่า รายได้รวมของเกษตรกร จำนวนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและการได้รับผลประโยชน์จากเกษตรอำเภอ เป็นปัจจัยที่มีผลในทางบวกต่อการยอมรับ ส่วนปัจจัยที่มีผลในทางลบได้แก่ ประสบการณ์ดูงานไร่นาสวนผสม และวิญญู(2545) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิธีทำการเกษตรไปสู่เกษตรอินทรีย์ : กรณีศึกษาตำบลบ้านป็น อำเภอดอกคำใต้ จังหวัด

พะเยา พบว่า ปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนจากเกษตรแบบเคมีมาเป็นเกษตรอินทรีย์ เนื่องจากความตระหนักและเชื่อมโยงความคิด ความรู้ที่ได้จากปัจจัยทั้งภายในและภายนอกที่เข้ามา กระทบ มีการจัดทำเป็นกระบวนการกลุ่มที่มีการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมที่ต่อเนื่องโดยการวางแผน กำหนดนโยบาย สร้างกิจกรรม และร่วมกันตัดสินใจในรูปแบบกลุ่ม

นอกจากนี้สมคิด (2542) ยังพบว่า ระดับการศึกษา แหล่งเงินทุน รายได้รวม พื้นที่ปลูก การพบปะติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและความรู้ในการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูสตรอเบอร์รี่ ยังเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูสตรอเบอร์รี่ของเกษตรกร ตำบลโป่งผา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงรายอีกด้วย นอกจากนี้ สุนทร(2536) ได้ทำการศึกษาเรื่องการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมะม่วงของเกษตรกรจังหวัดสิงห์บุรี : ศึกษาเฉพาะกรณีชมรมไม้ผลสิงห์บุรี ปี พ.ศ.2534 พบว่า เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันจะมีการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมะม่วงที่แตกต่างกัน และพิพัฒน์(2543) ได้ศึกษาการยอมรับการปลูกพืชทดแทนฝิ่นของชาวบ้านเผ่าม้ง ตำบลแม่แรม จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการยอมรับการปลูกพืชทดแทนฝิ่น พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์การยอมรับการปลูกพืชทดแทนฝิ่นได้แก่ อายุ ระดับการอ่านหนังสือไทย ราคาผลผลิต การผ่านการฝึกอบรมทางการเกษตรและการติดต่อกับเจ้าหน้าที่

ปัจจัยที่มีผลต่อการแพร่กระจายการปลูกยางพาราของเกษตรกร และปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการปลูกยางพาราของเกษตรกร ได้แก่ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางด้านการเมือง/องค์การการแพร่กระจาย ซึ่งคตวิษ (2548) ได้ทำการศึกษาการแพร่กระจายและการยอมรับการเพาะปลูกยางพาราของเกษตรกรในจังหวัดพะเยาพบว่า ปัจจัยที่ทำให้เกษตรกรยอมรับปรับเปลี่ยนจากปลูกข้าวโพด ข้าวไร่ ลำไย ลิ้นจี่ มะขาม มายอมรับการปลูกยางพาราในปริมาณที่สูง คือปัจจัยด้านเศรษฐกิจซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างมากเป็นอันดับที่ 1 เพราะเกษตรกรมีฐานะยากจนจึงต้องการการเปลี่ยนแปลงในการเลือกชนิดพืชในการทำการเกษตรและคาดหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนสูงจากราคายางพาราและการมีตลาดรองรับในอนาคต อีกทั้งราคาพืชชนิดอื่นๆตกต่ำลงมาต่อเนื่องอยู่ทุกปี ปัจจัยทางด้านการเมือง/องค์การการแพร่กระจายเช่น นโยบายขยายพื้นที่ปลูกยางพาราและการมีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้ในชุมชน ว่ารัฐบาลมีทิศทางในการส่งเสริมเช่นไร และจะสนับสนุนอย่างไร ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในเกษตรกรว่าจะได้รับการคุ้มครองและดูแลจากหน่วยงานของรัฐ เพราะยางพาราเป็นพืชใหม่ที่มีความเสี่ยง และมีราคาต้นกล้าแพง แต่การเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ให้ความรู้ ความเข้าใจ ได้ทุน และต้นกล้าฟรีๆจากรัฐบาล จึงทำให้เกษตรกรเกิดการยอมรับและกล้าที่จะเสี่ยงลองปลูกยางพาราในพื้นที่ของตนเอง ปี 2547 จึงเกิดการแพร่กระจายการปลูกยางพาราไปทั่วจังหวัดพะเยา และปัจจัยอื่นๆ คือ ปัจจัยที่มองเห็นจากคนที่ปลูกมานานแล้วได้

ประสบความสำเร็จ และมีรายได้ที่ดีขึ้น เมื่อมีเกษตรกรกลุ่มหนึ่งประสบความสำเร็จจากการปลูกยางพาราในพื้นที่จังหวัดพะเยาได้ จึงทำให้เกิดแนวความคิดและทัศนคติใหม่ว่า พื้นที่ทางเกษตรทางภาคเหนือก็สามารถปลูกยางพาราได้ และให้ผลดีเช่นเดียวกับในภาคอื่นๆ

และได้มีงานวิจัยที่ได้ศึกษาถึงผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคมของการผลิตยางพาราในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ ได้ทำระยะปลูกที่ใช้คือ 2.5x 7 เมตรคือ 91 ต้น/ไร่ และพันธุ์ที่ใช้ปลูกคือ RRIM 600 มีการปลูกพืชแซมแต่ไม่ปลูกพืชคลุมดิน และเนื่องจากไม่มีประสบการณ์ด้านการปลูก การดูแลรักษาแต่เคยกรีดยางมาก่อนตอนไปทำงานที่สวนผู้อื่นที่ภาคใต้ ทำให้ไม่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องยางอย่างถ่องแท้ เกษตรกรส่วนใหญ่ได้เปิดกรีดยางก่อนที่กล้ายางจะสมบูรณ์พอ เป็นเหตุให้ กล้ายางและหน้ากรีดยาง ส่งผลให้เกิดอาการเปลือกแห้งใน ระยะที่มีการกรีดยาง และมีผลต่อการเกิด โรคราสีชมพู โรคตายจากยอด เนื่องจากเกษตรกรปรึกษา แต่เพื่อนบ้านที่ประสบปัญหาด้วยกัน แล้วปล่อยทิ้งไว้นานกว่าจะปรึกษาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมจากรัฐบาล จึงยากเกินกว่าที่จะแก้ไขได้ จากการวิจัยทางด้านสังคมพบว่า การที่มีการส่งเสริมการปลูกยางพาราในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาการอพยพไปทำงานในต่างพื้นที่ได้ และมีบางส่วนที่ย้ายไป ได้ย้ายกลับมาภูมิลำเนาเดิมเพื่อดูแลรักษาต้นยางพารา เกษตรกรมีความพึงพอใจกับการเปลี่ยนมาปลูกยางพาราเพราะทำให้มีสภาพความเป็นอยู่ดีขึ้น มีเวลาพักผ่อนกับครอบครัว เกษตรกรมีความเชื่อว่าการปลูกยางพาราทำให้มีรายได้ที่ดีขึ้น (อร,2543)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved